

Nannestad kommune
Forvaltning

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Melding om vedtak

Vår ref
2009/2696/3

Deres ref:

Saksbehandler
Eivind Engh

Dato
07.12.2009

Høring - forslag til vernehjemmel i jordloven. Uttalelse fra Nannestad kommune

Vedlagt oversendes utvalgets vedtak i sak .

Med hilsen

Eivind Engh
fung. virksomhetsleder

<i>Besøksadresse</i>	<i>Postadresse</i>	<i>Telefon</i>	<i>Bankkonto - kommunen</i>	<i>Org.nr.</i>	<i>E-post</i>
Teiealleen 31	Nannestad kommune	66 10 50 00	6208.05.00500	964950202	postmottak@nannestad.kommune.no
2030 Nannestad	Teiealleen 31	<i>Telefaks</i>	<i>Bankkonto - skatt</i>		<i>Internett:</i>
<i>Servicekontoret</i>	2030 Nannestad	66 10 50 10	7855.06.02384		www.nannestad.kommune.no
Åpningstid:– 8.00 – 15.30					

Post adresseres til Nannestad kommune - ikke til enkeltpersoner

Nannestad kommune
Forvaltning

Arkivsak: 2009/2696-2

Arkiv: V60

Saksbehandler:
Eivind Engh

Saksframlegg

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
28/09	Naturressurs- og miljøutvalget	30.11.2009

Høring - forslag til vernehjemmel i jordloven. Uttalelse fra Nannestad kommune

Vedtak i Naturressurs- og miljøutvalget - 30.11.2009

Behandling:

Følgende fellesforslag ble fremsatt av Arild Hemstad (FrP), Jakob Idland (FrP) og Christian Bendz (H):

”Nannestad kommune mener det ikke er behov for en vernehjemmel i jordloven som sikrer matproduksjonen”

Under voteringen ble det først stemt over rådmannens forslag, 1 avsnitt, - som i praksis var identisk med fellesforslaget fra Frp/H. Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Deretter ble det stemt over resten av rådmannens forslag. Forslaget ble vedtatt mot 3 stemmer (FrP 2 og H 1).

Vedtak

Nannestad kommune mener det ikke er behov for en vernehjemmel i jordloven som sikrer matproduksjon.

Prosessene som kan hindre nedbygging av dyrka jord er i dag stort sett gode, men noen grep bør gjøres for å styrke jordvernet.

Forslag til grep for styrking av jordvernet:

- Alle omdisponeringer av dyrka jord må gjennom regionale myndigheter for godkjenning.
- Innsigelsesmyndighetene hos regionale/overordna myndigheter må styrkes.
- § 9 i jordloven bør endres slik at alle tiltak som innebærer at jorda ikke lenger skal kunne brukes som vekstmedium for planteproduksjon eller hagebruk omfattes av forbudet mot omdisponering.

- Hjemlene i ny plan- og bygningslov angående regionale og statlige planer er et verktøy overordnede myndigheter må bruke for å få til et strengere jordvern.
- Samferdselssektoren må få strengere retningslinjer for bruk av dyrka jord.

Eli Berven
Utvalgets leder

Rådmannens forslag til vedtak:

Nannestad kommune mener det ikke er behov for en vernehjemmel i jordloven som sikrer matproduksjon.

Prosessene som kan hindre nedbygging av dyrka jord er i dag stort sett gode, men noen grep bør gjøres for å styrke jordvernet.

Forslag til grep for styrking av jordvernet:

- Alle omdisponeringer av dyrka jord må gjennom regionale myndigheter for godkjenning.
- Innsigelsesmyndighetene hos regionale/overordna myndigheter må styrkes.
- § 9 i jordloven bør endres slik at alle tiltak som innebærer at jorda ikke lenger skal kunne brukes som vekstmedium for planteproduksjon eller hagebruk omfattes av forbudet mot omdisponering.
- Hjemlene i ny plan- og bygningslov angående regionale og statlige planer er et verktøy overordnede myndigheter må bruke for å få til et strengere jordvern.
- Samferdselssektoren må få strengere retningslinjer for bruk av dyrka jord.

Jon Sverre Bråthen
rådmann

Rune Storstein
fungerende kommunalsjef teknisk

Andre dokumenter, som ikke er vedlagt:

Høringsdokumentene kan finnes på Landbruks- og matdepartementets hjemmesider under [Høringer](#).

Saksutredning:

Landbruks- og matdepartementet har sendt ut på høring et forslag om en vernehjemmel i jordloven. Bakgrunnen er at dyrka jord er en ikke-fornybar ressurs og et nødvendig grunnlag for at framtidige generasjoner skal ha mulighet til å produsere egen mat på egen jord.

Riksrevisjonens undersøkelse av bærekraftig arealplanlegging og arealdisponering i Norge viser at produktive jordressurser ikke ivaretas slik Stortinget har forutsatt.

Det finnes per i dag ingen lovhjemmel i norske lover til å verne jordressurser med formål å sikre og videreføre matproduksjon. Departementet foreslår nye paragrafer i jordloven som hjemler muligheten for å gi verdifulle jordressurser varig vern som *jordvernområder*. Arbeidet med vernet skal legges til Fylkesmannen. Adgangen til å omdisponere og dele fra dyrka jord i

jordvernområdene blir innskrenket og Fylkesmannen gis myndighet til å behandle omdisponerings- og delingssaker i jordvernområdene. Forslaget til vernehjemmel er begrenset til kun å gjelde *dyrka jord*.

Det er satt opp kriterier for hvilke områder som kan vernes, hvor blant annet utbyggingspress er ett kriterium. Områdene skal vernes erstatningsfritt, og vernet skal ikke føre til et mindre sterkt jordvern i områder som ligger utenfor verneområdene.

For mer utfyllende beskrivelse av lovforslaget se [hjemmesiden til LMD](#).

Vurdering:

Nedbyggingstakten av dyrka jord i dag er for stor. I vår region er dette særlig framtreddende da vi har en stor vekst av innbygger, og ligger veldig nær hovedstaden. Verdens (og Norges) befolkning øker, og med sannsynlige klimaendringer i vente har vi ikke råd til å bygge ned den lille dyrka jorda vi har i Norge. Det finnes selvfølgelig områder i Norge som kunne vært dyrket opp, men som ikke er det i dag. Men dette er i stor grad mindre produktive områder som også kan gi økte CO2 utslipp samt andre negative effekter ved oppdyrking (eks myrer). De beste jordbruksarealene er i stor grad tatt i bruk.

Når det i dag bygges på dyrka mark er det i hovedsak gjennom tre mulige prosesser:

- 1. Kommuneplanprosess.** Regionale myndigheter har innsigelsesmyndighet og fremmer som regel innsigelse ang det som berører dyrka mark – etter instruks fra Stortinget. Her gjøres det en konkret vurdering av de berørte arealer, hvor kommunen må argumentere for hvorfor akkurat dette arealet skal kunne omdisponeres.
- 2. Dispensasjonssaker fra kommuneplanen.** Dette foregår i liten grad, men disse sakene skal også til regionale myndigheter med samme behandling.
- 3. Omdisponering etter § 9 i jordloven.** Dette er det i stor grad landbruket selv som står for. § 9 sier at den dyrka jorda ikke skal brukes til annet enn *jordbruksproduksjon*. Bygninger, veier og annen infrastruktur som er nødvendig for jordbruksproduksjon går inn i dette, og tillates uten behandling. En del av nedbyggingen av dyrka jord skjer nettopp av landbruket selv i forbindelse med dette.

Rådmannen mener et totalvern av visse deler av den dyrka jorda kan føre til økt press på gjenværende nærliggende dyrka jord. Dette er ikke ønskelig.

En gjennomføring av slike verneprosesser vil ta veldig lang tid, og koste mye ressurser med rettssaker og erstatningskrav. Det er veldig mange tettsteder i Akershus og alle grenser sannsynligvis til dyrka jord. Det å putte en vernehjemmel i jordloven vil også lett føre til at dette blir en "bondesak" hvor dette blir oppfattet som noe som kun landbruket sysler med, og på den måten blir landbruksforvaltningen/bonden "ulven" som stopper samfunnsutviklingen. Dette er ikke et "bondespørsmål", men et samfunnsansvar. Mat er noe alle trenger, og ingen er tjent med at grunnlaget for matproduksjon forsvinner.

Rådmannen tror ikke vi trenger en vernehjemmel i jordloven som sikrer matproduksjon. Vi trenger helt klart et sterkere jordvern, men lovforslaget vil være for byråkratisk og tungrodd til å kunne løse dette på en god måte.

Verktøykassa for å bevare jordressurser er sannsynligvis for svak. Prosessene er i dag stort sett gode, og burde kunne hindre en nedbygging, men noen grep må gjøres for å styrke jordvernet. Her er Nannestad kommunes forslag til grep for styrking av jordvernet:

- Alle omdisponeringer av dyrka jord må gjennom regionale myndigheter for godkjenning.
- Innsigelsesmyndighetene hos regionale/overordna myndigheter er tydeligvis for svak. Dyrka mark må få et generelt vern som er sterkere enn i dag. Dermed vil det være ennå vanskeligere for kommunen å komme med forslag som fører til nedbygging av dyrka mark. Fylkesmannen fremmer innsigelser til saker som angår dyrka mark med henvisning til Stortingsmelding 26 2006/2007. Denne er tydeligvis ikke klar nok med hensyn på jordvern, og Stortinget bør gi ennå klarere signaler ut til embetsverket angående jordvern.
- § 9 i jordloven bør endres slik at alle tiltak som innebærer at jorda ikke lenger skal kunne brukes som vekstmedium for planteproduksjon eller hagebruk omfattes av forbudet mot omdisponering. Dersom jordbruket selv skal bygge på dyrka jord må det da fremmes en dispensasjonssøknad etter jordloven. Denne må da gå til regionale myndigheter på høring, evt endre delegeringen ang § 9 slik at alle omdisponeringssaker behandles av regional myndighet.
- Ny plan- og bygningslov har en formålsparagraf som sier ” Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner”. Dette i seg selv bør fremme et sterkere jordvern. Loven hjemler muligheten for å lage både regionale og statlige planer som legger føringer for hvordan kommunene skal gjøre sin planlegging. Dette er også et verktøy overordnede myndigheter kan bruke for å få til et strengere jordvern.
- Samferdselssektoren må få strengere retningslinjer for bruk av dyrka jord, da det viser seg at disse prosjektene er av de som spiser mest av den dyrka jorda i vårt område.

Økonomiske konsekvenser:

Ingen for Nannestad kommune.